

Česká školní
inspekce

PIRLS 2021 hlavní šetření

ŠKOLNÍ ZPRÁVA

ZŠ Most, Svážná 2342
Svážná 2342, Most
Kód vaší školy: e_SZ 77

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

2021/2022

OBSAH

1	ÚVOD	3
2	PROJEKT PIRLS	3
3	ŠETŘENÍ PIRLS 2021	4
4	ČTENÁŘSKÁ GRAMOTNOST V PIRLS 2021.....	4
5	VÝSLEDKY	5
6	VYBRANÁ ZJIŠTĚNÍ Z DOTAZNÍKŮ.....	8
7	MATERIÁLY A SEMINÁŘE ČŠI K ROZVOJI ČTENÁŘSKÝCH, MATEMATICKÝCH A PŘÍRODOVĚDNÝCH DOVEDNOSTÍ	14
	PŘÍLOHA.....	16

1 ÚVOD

Tato školní zpráva obsahuje předběžné výsledky žáků vaší školy v mezinárodním šetření PIRLS 2021. Do hlavního šetření bylo na jaře minulého roku zapojeno 280 základních škol z celé České republiky – na 222 školách bylo testování realizováno elektronicky, na 58 školách žáci vyplňovali testy písemně. Hlavního sběru dat se v České republice zúčastnilo přibližně 9 300 žáků čtvrtého ročníku základních škol. Prostřednictvím vyplňování dotazníku se na šetření také podílelo 280 ředitelů základních škol, 490 učitelů, a téměř 8 000 rodičů zúčastněných žáků. V závislosti na velikosti školy byly do testování zařazeny jedna, dvě, nebo tři třídy 4. ročníku.

Školní zpráva obsahuje informace o úspěšnosti žáků vaší školy v šetření PIRLS ve srovnání s žáky z jiných škol zapojených do šetření. Školní zpráva neobsahuje výsledky v mezinárodním srovnání, neboť tyto údaje budou po dalším zpracování získaných dat zveřejněny v mezinárodní zprávě v **prosinci 2022**.

Ve školní zprávě naleznete také vybraná zjištění z dotazníků pro učitele a žáky (tyto výsledky jsou prezentovány souhrnně za všechny zúčastněné školy).

Výsledky uvedené v této zprávě jsou jedinečné tím, že část informací (úspěšnost školy, tříd a žáků) je sdělována jako zpětná vazba pouze vaší škole. Kód vaší školy uvedený na titulní straně sdělujeme pouze Vám.

Na konci školní zprávy je představena nabídka vzdělávacích kurzů, které v rámci koncepce mezinárodních šetření Česká školní inspekce nabízí školám a učitelům, a dále je připojen přehled publikací vydaných k mezinárodním šetřením PIRLS, TIMSS či PISA, včetně odkazů na publikace s uvolněnými testovými úlohami ze čtení, matematiky a přírodovědy.

Touto zprávou chceme Vám a vaší škole poděkovat za zapojení do hlavního sběru mezinárodního šetření PIRLS 2021 a za skvělou spolupráci, které si velmi vážíme. Věříme, že poskytnuté informace pro Vás budou užitečné.

2 PROJEKT PIRLS

Mezinárodní projekt PIRLS (Progress in International Reading Literacy Study) se zaměřuje na zjišťování úrovně čtenářských dovedností žáků 4. ročníku základních škol a na sledování trendů ve vývoji v oblasti čtení. Šetření probíhají v pravidelných pětiletých cyklech od roku 2001. Česká republika se v minulosti zapojila do tohoto projektu v letech 2001, 2011 a 2016. V roce 2021 se šetření PIRLS zúčastnili žáci z více než 60 zemí z celého světa. Zapojené země tak budou mít možnost porovnat vývoj čtenářských dovedností za uplynulé období 20 let.

Bližší informace o projektu PIRLS jsou dostupné na webových stránkách [České školní inspekce](#). Podrobné informace o šetření PIRLS v anglické verzi můžete najít na webové stránce [Mezinárodní asociace pro hodnocení výsledků ve vzdělávání IEA](#),¹ která projekt PIRLS organizuje.

¹ International Association for the Evaluation of Educational Achievement (Mezinárodní asociace pro hodnocení výsledků vzdělávání)

3 ŠETŘENÍ PIRLS 2021

Šetření si klade za cíl pravidelně zjišťovat, jak si žáci ve 4. ročníku, kteří již začínají využívat čtení ke svému učení, dokážou poradit s porozuměním textu a do jaké míry jsou schopni pracovat s vybranými čtenářskými postupy. Vzhledem k velkému množství úloh je sestaveno více variant testů, které jsou stejné pro žáky všech zemí. Každý žák vyplňoval pouze jednu z variant testu, která vždy obsahuje dvě testové úlohy.

V posledním cyklu projektu PIRLS v roce 2021 došlo k postupnému přechodu od písemného testování k testování elektronickému, a tak žáci některých škol již vyplňovali testy na počítačích.

Prostřednictvím dotazníků, které vyplňovali ředitelé škol, učitelé, žáci a jejich rodiče, získáváme důležité informace o kontextuálních faktorech souvisejících s podmínkami a průběhem výuky. Tato rozsáhlá data zahrnují informace o podpoře čtení, o metodách výuky, o postojích ke čtení a čtenářských zvyklostech.

V mezinárodním měřítku je v každém cyklu PIRLS vydána elektronická publikace [Encyklopedie](#), která poskytuje důležité informace o vzdělávacím kontextu každé zúčastněné země, např. o kurikulu pro výuku čtení, vzdělávací politice a o dalších faktorech k podpoře čtení.

4 ČTENÁŘSKÁ GRAMOTNOST V PIRLS 2021

Čtenářská gramotnost je v projektu PIRLS chápána jako tvořivý a interaktivní proces, při kterém se klade důraz na funkční povahu čtení. Úlohy obsahují dva druhy textů, se kterými se žáci v tomto věku nejčastěji setkávají: literární texty (krátké příběhy nebo povídky doplněné ilustracemi) a informativní texty (vědecké, historické nebo biografické materiály nebo texty typu letáku, pracovního postupu, životopisu či zprávy z výzkumu). Za každým textem následuje sada otázek zaměřených na různé postupy porozumění textu. V úlohách se zjišťuje míra žákovy dovednosti vyhledávat v textu informace, vyvozovat závěry a interpretovat či kriticky posuzovat text.

Žáci vybraných škol ještě vyplňovali test PIRLS písemně, ale větší část škol byla zapojena do šetření online na počítači.

V souvislosti s nárůstem vyhledávání a čtení informací na internetu a s vývojem digitálních technologií PIRLS 2021 rozšířil hodnocení čtenářské gramotnosti o zcela novou složku, kterou je **test čtenářských dovedností v online prostředí, tzv. ePIRLS**. Žáci, kteří vyplňovali test na počítačích, pracovali s klasickými texty PIRLS, ale také se zcela novými typy úloh, které navozovaly autentické čtenářské situace související s vyhledáváním informací z různých zdrojů na internetu. V následujícím cyklu PIRLS v roce 2026 budou již všechny testy zadávány pouze online.

Žáci vaší školy pracovali s testovými úlohami v elektronické podobě. Poskytnuté údaje Vám mohou naznačit, jak si ve čtení vedli žáci vaší školy ve srovnání s žáky z jiných českých škol zapojených do elektronické formy šetření PIRLS.

5 VÝSLEDKY

V následujících tabulkách a grafech najdete informace o úspěšnosti žáků vaší školy. Výsledky žáků jsou uvedeny jako průměrné úspěšnosti při řešení testu. Průměrná úspěšnost udává v procentech, kolik bodů žáci získali za své odpovědi, přičemž základem je maximální počet možných bodů.

TABULKA 1 | Průměrná úspěšnost žáků vaší školy ve čtení v písemném testu (v %)

V této tabulce je uvedena celková průměrná úspěšnost českých žáků zapojených do testování PIRLS v elektronické podobě a průměrná úspěšnost žáků vaší školy ve čtení. Výsledky jsou dále členěny podle pohlaví žáků. V tabulce je doplněna také informace o průměrné úspěšnosti žáků podle druhů textů rozlišovaných v testu PIRLS.

	Úspěšnost ve čtení celkově			Podle druhů textů		
	Celkem	Dívky	Chlapci	Literární	Informativní	ePIRLS
Vybrané školy v ČR	59,2	59,7	58,7	64,7	58,8	53,4
Vaše škola	65,5	68,1	62,5	71,5	62,6	66,3

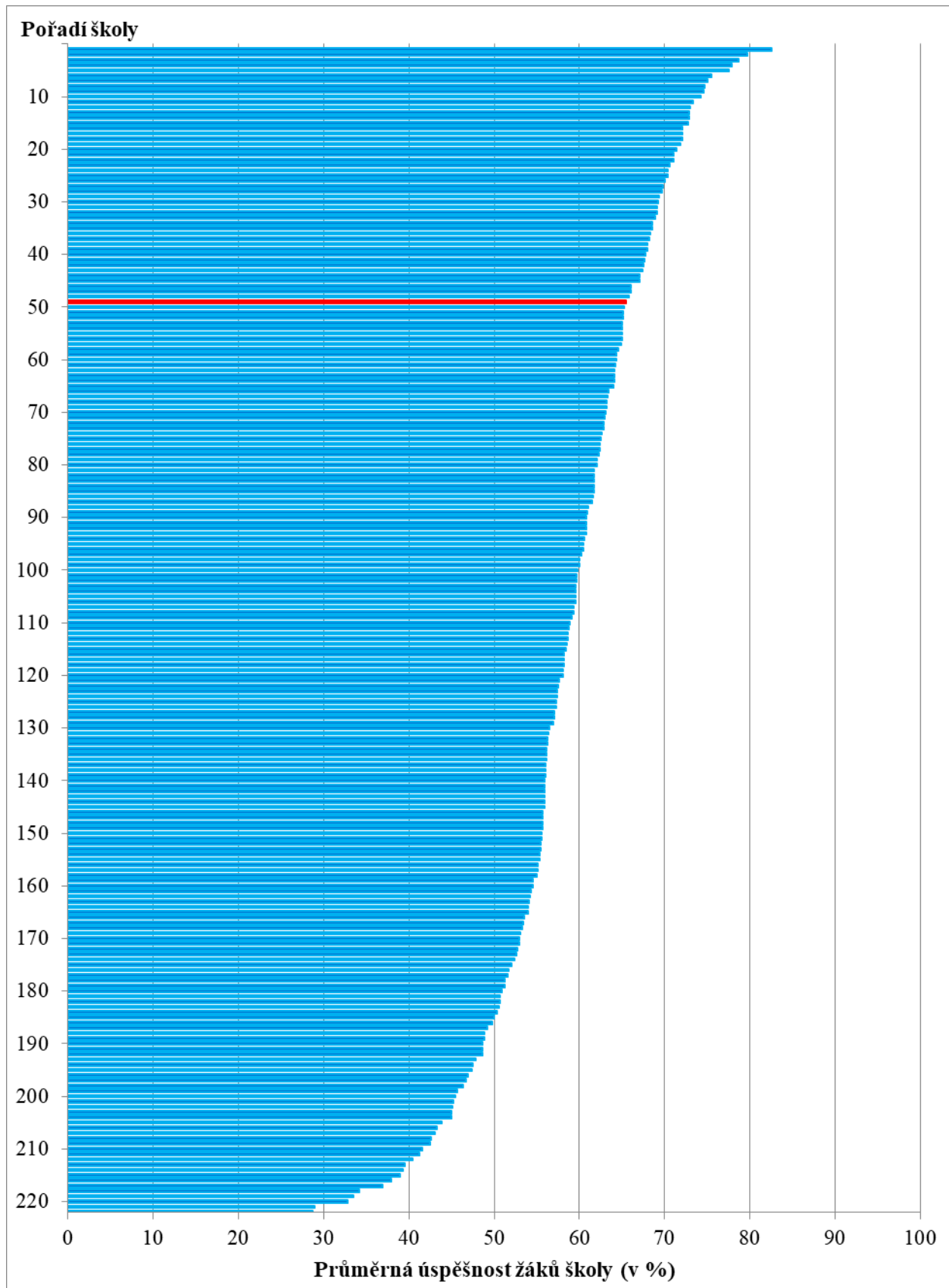
TABULKA 2 | Průměrná úspěšnost tříd vaší školy (v %)

V tabulce jsou uvedeny průměrné úspěšnosti zapojených tříd vaší školy, které byly vybrány pro testování.

	Celkem	Dívky	Chlapci
4.A	63,1	72,0	53,1
4.C	67,8	64,2	71,8

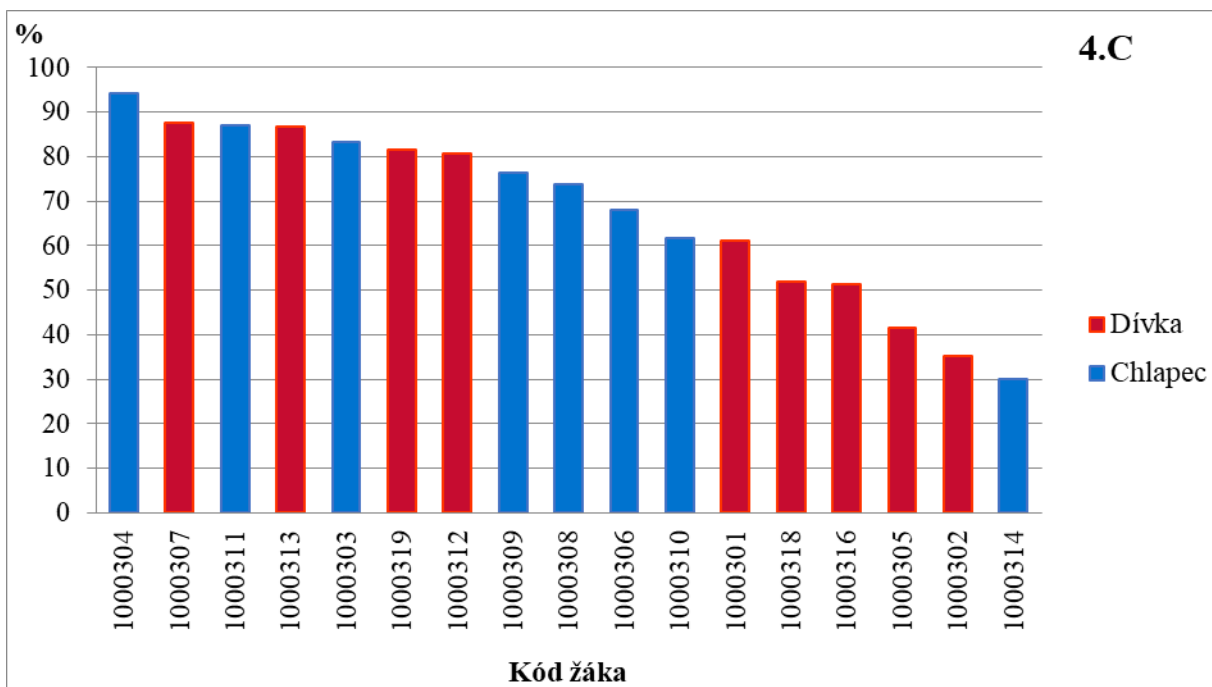
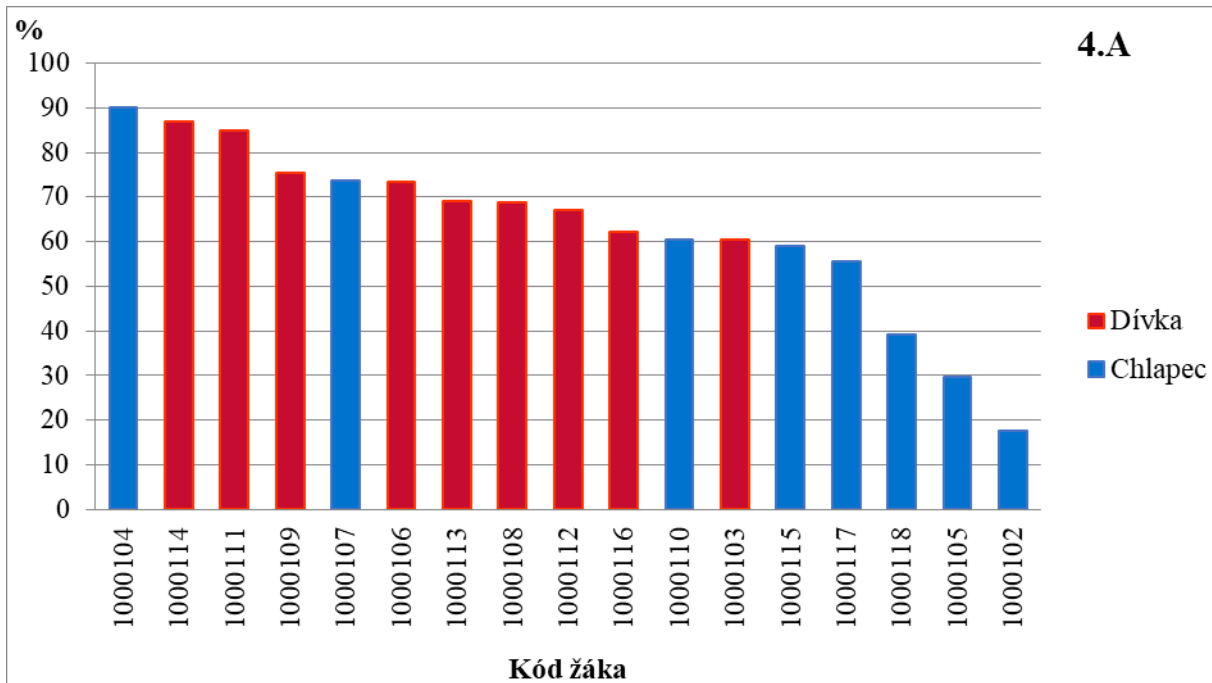
GRAF 1 | Průměrná úspěšnost jednotlivých škol ve čtení

Graf zobrazuje průměrnou úspěšnost jednotlivých škol (zapojených do šetření PIRLS v elektronické podobě) ve čtení. Školy jsou řazeny sestupně podle průměrné úspěšnosti. Sloupeček vaší školy je zvýrazněn.

GRAF 2 | Průměrná úspěšnost jednotlivých žáků vaší školy ve čtení

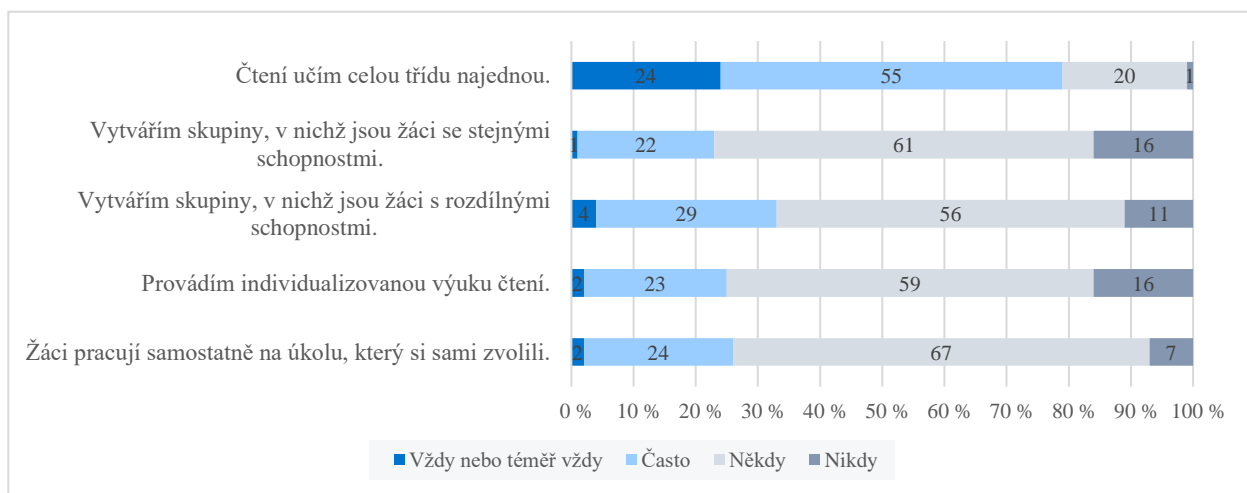
Ve vaší škole byly testovány dvě třídy. Níže uvedené grafy zobrazují úspěšnost jednotlivých žáků. Žáci jsou řazeni sestupně podle úspěšnosti. Barevně jsou v grafech rozlišeni chlapci a dívky. Úspěšnost jednotlivých žáků mohla být do určité míry ovlivněna typem přidělených úloh.

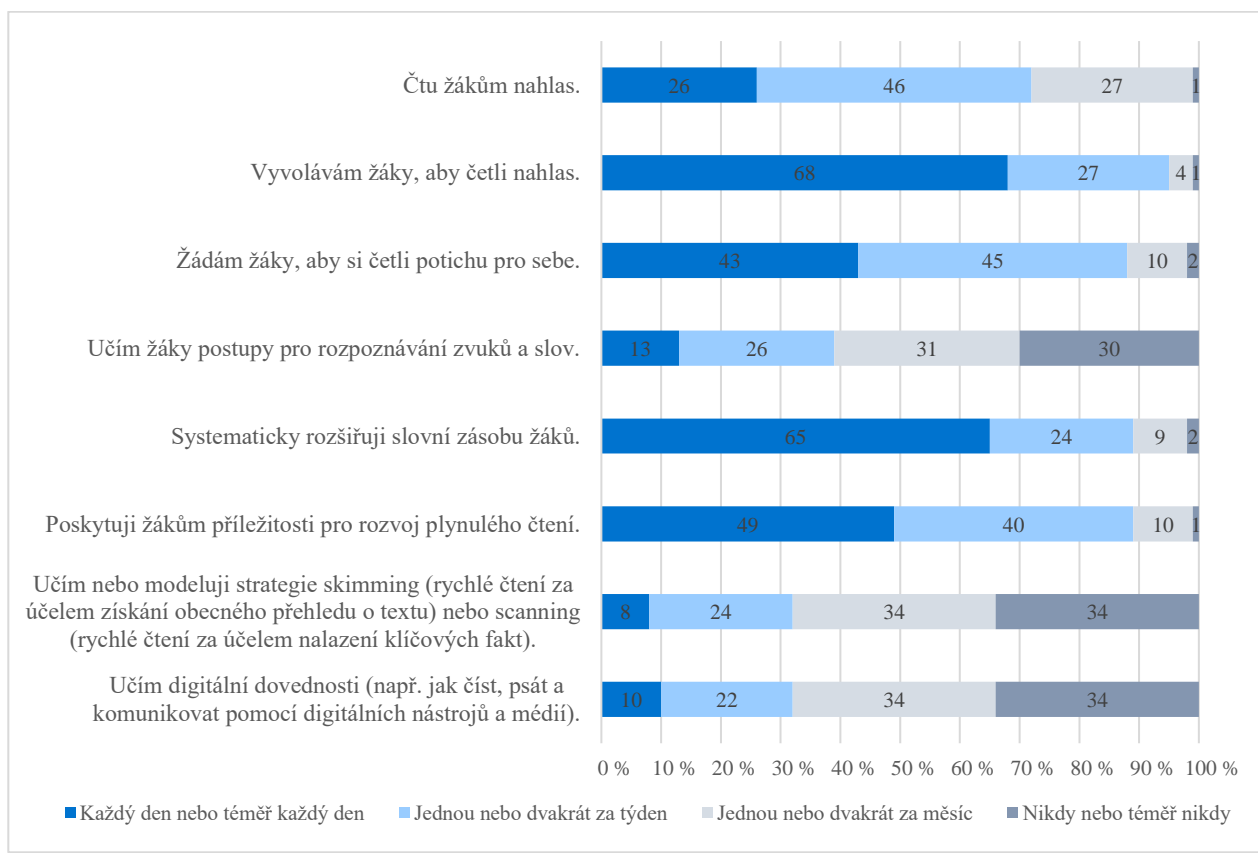
6 VYBRANÁ ZJIŠTĚNÍ Z DOTAZNÍKŮ

Grafy 3–11 představují rozložení odpovědí českých učitelů zapojených škol na vybrané položky z učitelského dotazníku (souhrnně za všechny zapojené školy). Pozornost je věnována především způsobům výuky, aktivitám během výuky čtení a využívaným materiálům. Dovolujeme si upřesnit, že se jedná pouze o předběžná nevážená data, a proto výsledky nelze zobecnit na celou populaci žáků čtvrtého ročníku základní školy a na jejich učitele v České republice.

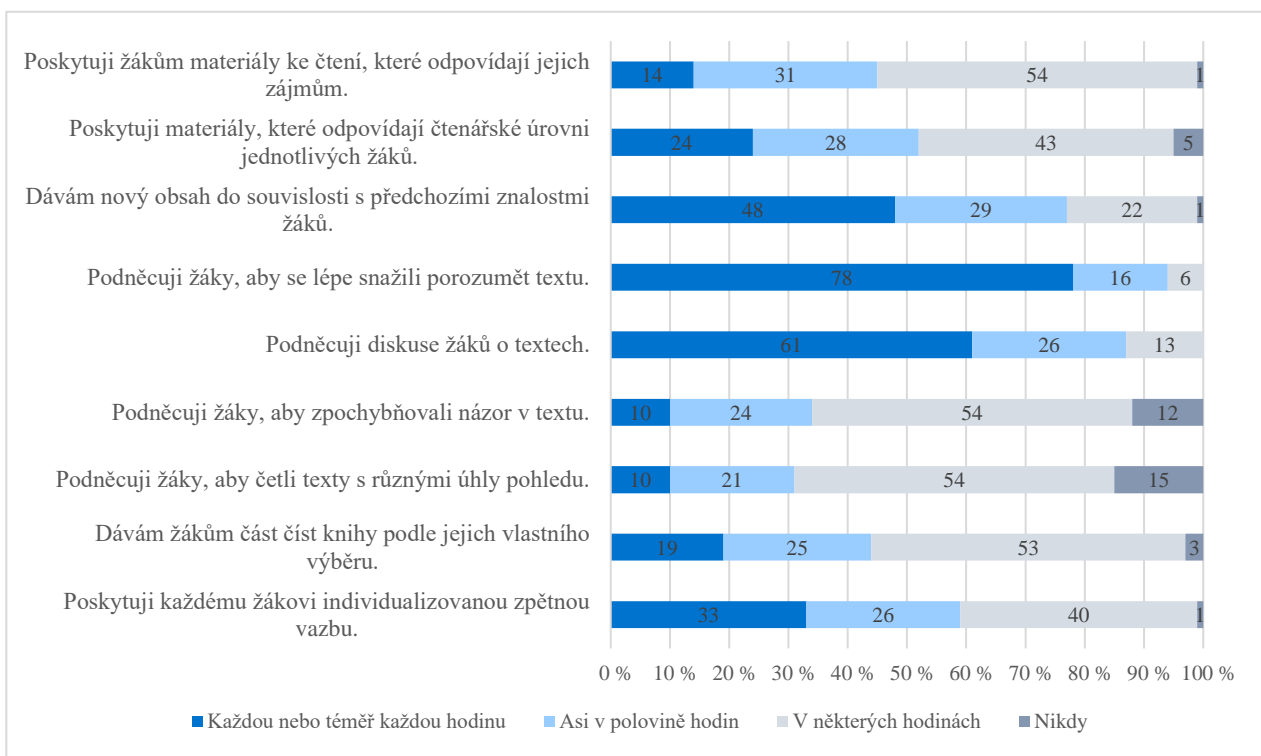
GRAF 3 | Způsoby výuky využívané učiteli při výuce čtení

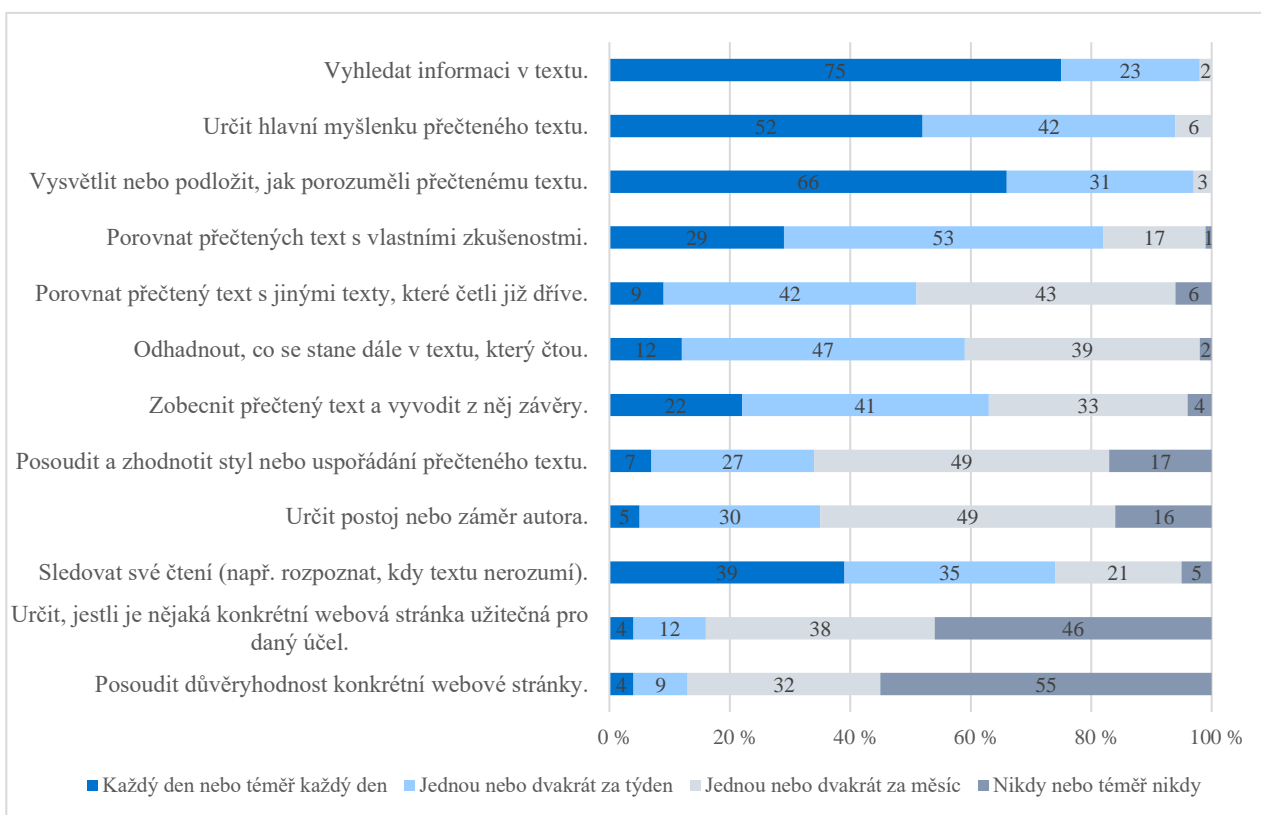
GRAF 4 | Četnost činností využívaných učiteli při výuce čtení

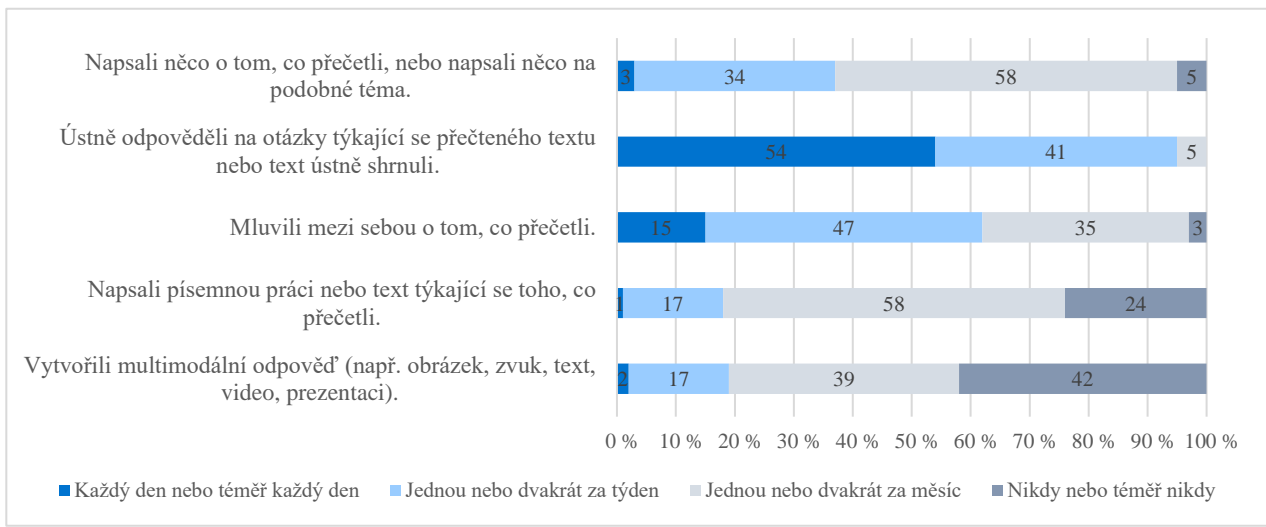
GRAF 5 | Podíl učitelů, kteří využívají uvedené činnosti při výuce čtení každou nebo téměř každou hodinu

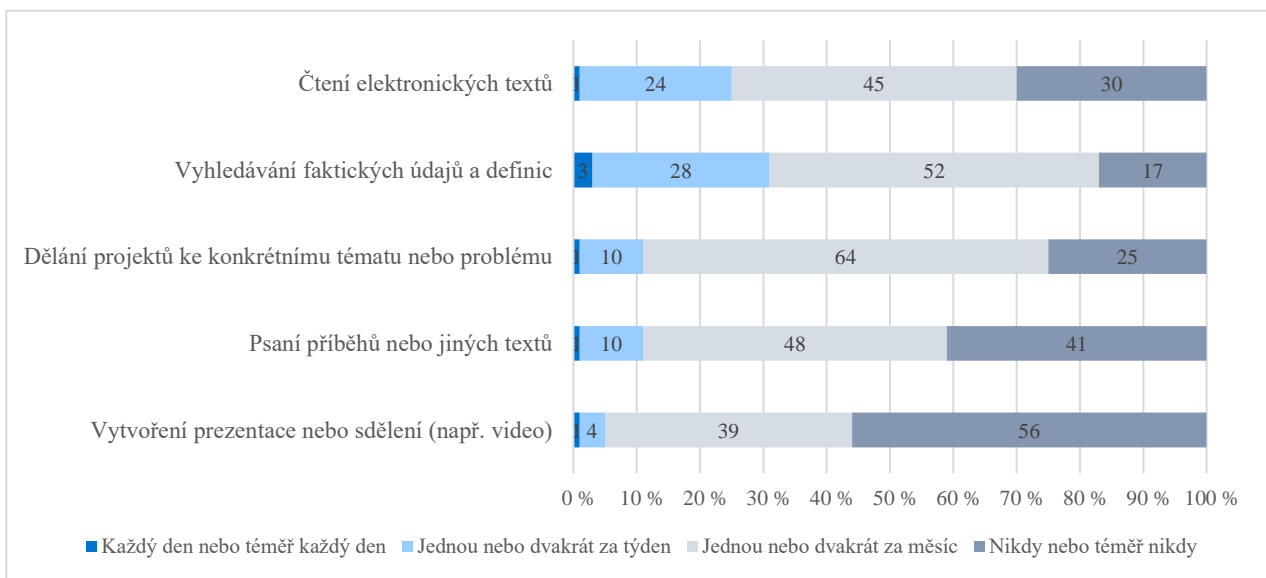
GRAF 6 | Četnost využívání uvedených činností rozvíjejících čtenářské dovednosti a postupy v hodinách čtení

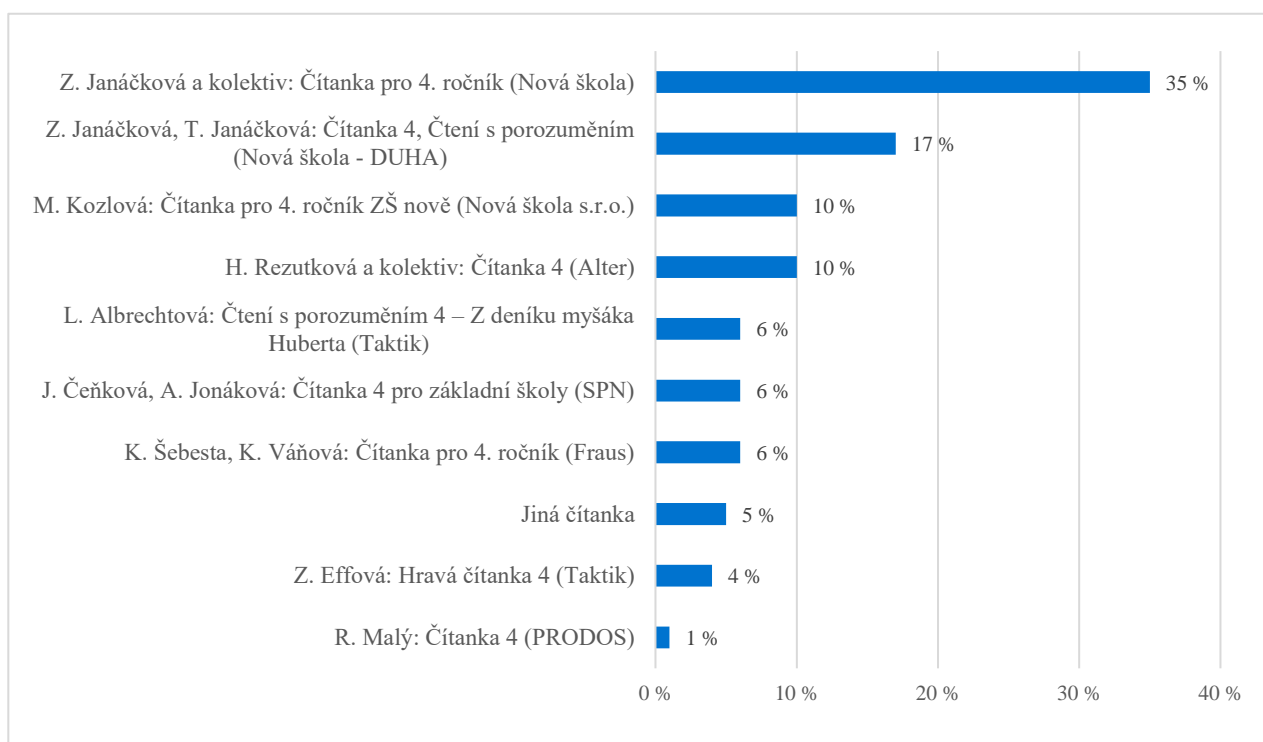
GRAF 7 | Podíl žáků rozvíjejících uvedené čtenářské dovednosti v hodinách čtení alespoň jednou nebo dvakrát za týden

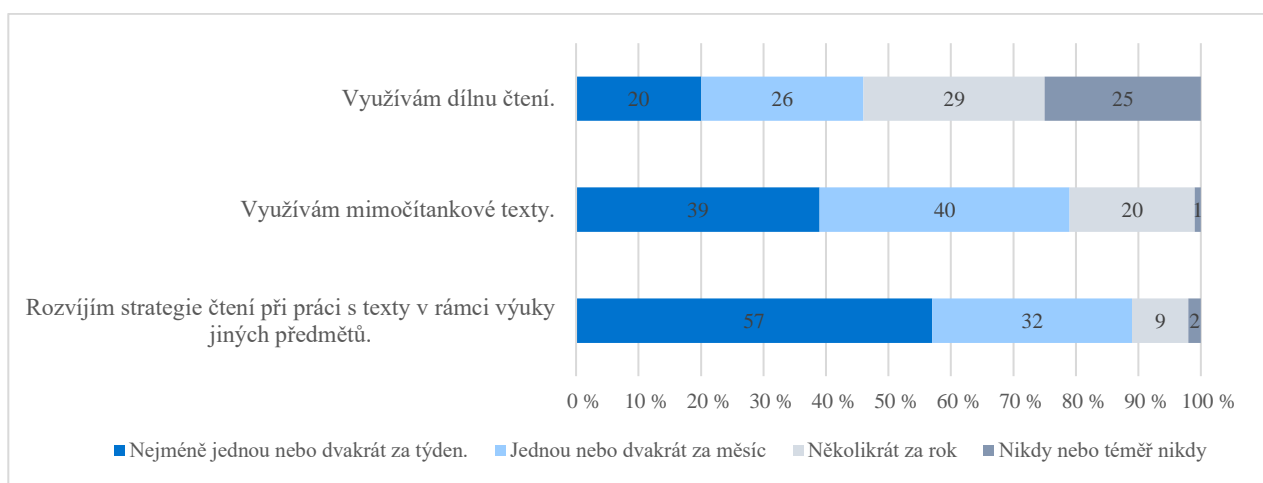
GRAF 8 | Využívání digitálních zařízení v hodinách čtení

GRAF 9 | Čítanky využívané při výuce čtení

GRAF 10 | Četnost využívání uvedených činností k podpoře výuky čtení

7 MATERIÁLY A SEMINÁŘE ČŠI K ROZVOJI ČTENÁŘSKÝCH, MATEMATICKÝCH A PŘÍRODOVĚDNÝCH DOVEDNOSTÍ

Mezinárodní šetření PISA, stejně jako TIMSS a PIRLS, poskytuje velmi důležité informace o výkonnosti naší vzdělávací soustavy v mezinárodním srovnání. Kromě vlastních informací o výsledcích v mezinárodním srovnání Česká školní inspekce připravuje a zveřejňuje k jednotlivým šetřením **publikace s uvolněnými testovými úlohami**, které byly v daném šetření použity. Tyto úlohy totiž mohou být zajímavou didaktickou inspirací zejména pro učitele, kteří s nimi mohou pracovat přímo ve výuce. Učitelé mají možnost úlohy využívat v původním znění, nebo je dle potřeby upravovat do lehčí nebo naopak obtížnější podoby. Případně je uvolněné úlohy mohou inspirovat k tvorbě vlastních úloh obdobného pojetí. Ke spolupráci na tvorbě publikací jsou vždy přizváni také vybraní učitelé, kteří se podílejí na vytváření a využívání přenositelných inovativních metod výuky a na podpoře spolupráce mezi učiteli.

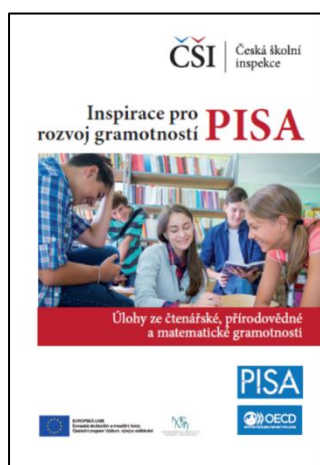
Nad rámec vydaných publikací Česká školní inspekce nabízí **prezenční a online vzdělávací programy** pro pedagogy zaměřené na inspiraci pro rozvoj čtenářských, přírodovědných a matematických dovedností. Cílem je nabídnout inspiraci k podpoře motivace žáků ke čtení, k jejich aktivizaci a k rozvoji čtenářských dovedností v mezipředmětovém kontextu s konkrétními ukázkami pracovních listů a vyučovacích postupů včetně možností využití gradovaných úloh a badatelsky orientované výuky. V nabídce jsou programy jak pro oba stupně základních škol, tak pro střední školy.

Nejnověji jsou nabízeny webinářové moduly se zaměřením na rozvoj čtenářské gramotnosti v mezipředmětovém kontextu pro učitele základních a středních škol. Vedle inspirace k rozvíjení motivace ke čtení a aktivizaci žáků ve výuce obsahují také doporučení a konkrétní náměty pro rozvoj čtenářských dovedností nejen ve všeobecně vzdělávacích, ale také v odborných předmětech.

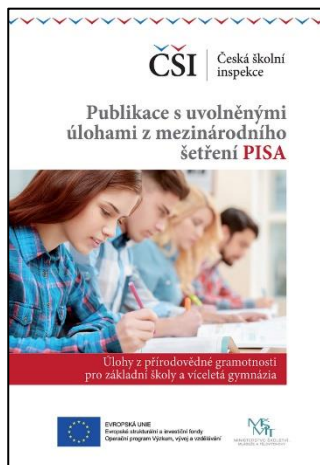
Informace k aktuální nabídce vzdělávacích programů najdete na webových stránkách České školní inspekce v části věnované metodické podpoře škol [zde](#).

Vybrané testové úlohy z mezinárodních šetření TIMSS, PIRLS a PISA jsou spolu s uvolněnými testovými úlohami z národního zjišťování výsledků žáků veřejně dostupné v elektronické podobě v rámci modulu [InspIS SET](#). V rámci tzv. školního testování, které je dostupné všem školám, je možné pracovat s jednotlivými testovými úlohami i připravenými testy. V rámci tzv. domácího testování, do kterého má přístup kdokoli, je možné pracovat s připravenými testy.

Přehled publikací přinášejících inspiraci pro rozvoj dovedností:

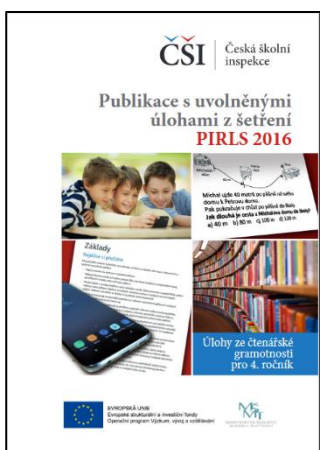
Publikace představuje **uvolněné úlohy PISA** ze **čtenářské, matematické a přírodovědné oblasti** jako zdroj **didaktické inspirace** pro rozvoj čtenářské gramotnosti v mezipředmětovém kontextu. Autoři z řad učitelů sdílejí zajímavé zkušenosti s rozvojem čtenářské gramotnosti ve výuce matematiky, přírodovědných předmětů a odborných předmětů a zároveň poukazují na možnosti využití gradovaných úloh s narůstající náročností, které jsou vhodným nástrojem k individualizaci výuky. Publikace je dostupná [zde](#).

Publikace obsahuje uvolněné testové úlohy z PISA 2015. Úlohy z oblasti přírodovědné gramotnosti jsou vhodné pro žáky základních škol a víceletých gymnázií a jsou doplněné o řadu didaktických komentářů naznačujících, jak s úlohami pracovat přímo ve výuce s cílem zvýšit kvalitu výuky přírodovědných dovedností. Publikace je dostupná [zde](#).

Obsah publikace vychází z **úloh** uvolněných z **mezinárodního šetření TIMSS** zaměřeného na **matematiku** a **přírodovědu** a nabízí konkrétní inspiraci pro rozvoj vybraných témat, jako jsou rovnice, práce s daty či badatelská výuka. Zároveň je obsah publikace dobře využitelný při **mezipředmětovém propojování** rozvoje dovedností. Publikace je určena především **učitelům** na **prvním stupni základní školy**, kteří mohou úlohy využít přímo ve výuce nebo jako hodnotící nástroj. Publikace je dostupná [zde](#).

Testové úlohy uvolněné ze šetření PIRLS jsou v publikaci představeny v širším kontextu podmínek výuky a možností rozvoje čtenářské gramotnosti žáků v České republice. Publikace je určena především učitelům základních škol, kteří rozvíjejí čtenářské dovednosti žáků jak v hodinách českého jazyka, tak při výuce dalších předmětů. Publikace je dostupná [zde](#).

PŘÍLOHA

Seznam knih, které četli žáci v rámci výuky společně (dle odpovědí učitelů)

A pak se to stalo (Ester Stará)
Agnes a zakázaná hora (Veronika Hurdová)
Anička a divadlo (Ivana Peroutková)
Anička u moře (Ivana Peroutková)
Ať žijí duchové (Jiří Melíšek, Pavel Sýkora)
Babička (Petr Prouza)
Babička na inzerát (Ludvík Středa)
Bajky (Jean de la Fontaine)
Bob a Bobek (Vladimír Jiránek)
Boříkovy lapálie (Vojtěch Steklač)
Co v učebnicích nebývá, aneb... (Stanislava Jarolímková)
České dějiny očima Psa (Martina Drijverová)
České pověsti (Eva Mrázková)
České pověsti pro malé děti (Martina Drijverová)
Český Honza (Jiří Horák)
Čtyři a půl kamaráda (Joachim Friedrich)
Damoklův meč (Hana Doskočilová)
Dášenska čili Život štěněte (Karel Čapek)
Dějiny českých zemí (Jana Eislerová)
Deník malého poseroutky (Jeff Kinney)
Detektiv Kalle má podezření (Astrid Lindgrenová)
Detektivové (Zuzana Pospíšilová)
Děti z Bullerbynu (Astrid Lindgrenová)
Devatero pohádek (Karel Čapek)
Dobrodružství Toma Sawyera (Mark Twain)
Domov pro Mart'any (Martina Drijverová)
Ducháčkovic rodina aneb Strašidla mezi námi (Sandra Vebrová)
Emilovy skopičiny (Astrid Lindgrenová)
Expedice z pohlednice (Vratislav Maňák)
Ezopovy bajky (Jiří Žáček)
Fimfárum (Jan Werich)
Gamebook: Tajemství pokladu svatého Václava (Renata Šindelářová)
Gorila a já (Frida Nilsson)
Gump (Filip Rožek)
Harry Potter (Joanne K. Rowlingová)
Hobbit aneb cesta tam a zase zpátky (J. R. R. Tolkien)
Honzíkova cesta (Bohumil Říha)
Hoši od Bobří řeky (Jaroslav Foglar)
Husí Kůže (R. L. Stine)
Chaloupka na vršku (Šárka Váchová)
Ikabog (Joanne K. Rowlingová)
Já Baryk (František Nepil)
Jak to vidí Milo (Virginia Macgregor)
Julie mezi slovy (Petra Dvořáková)

Kapřík Metlík (Jan Opatřil)
Karkulín je nejlepší (Astrid Lindgrenová)
Karkulín ze střechy (Astrid Lindgrenová)
Karlík a továrna na čokoládu (Roald Dahl)
Klub tygrů (Thomas C. Brezina)
Kluci, holky a Stodůlky (Eva Bernardinová)
Kluk a pes (Ivona Březinová)
Komisař Vrťapka (Petr Morkes)
Koralina (Neil Gaiman)
Kouzelná třída (Zuzana Pospíšilová)
Kouzláci (Miloš Kratochvíl)
Kozí příběh – Pověsti staré Prahy (Ivona Březinová)
Krása nesmírná (Irina Karnauchovová)
Kronika města Kocourkova (Ondřej Sekora)
Krysáci (Jiří Žáček)
Kuky se vrací (Jan Svěrák)
Lassie se vrací (Eric Knight)
Legenda o zubech kapitána Krákory (Eoin Colfer)
Lentilka pro dědu Edu (Ivona Březinová)
Letopisy Narnie (Clive Staples Lewis)
Lichožrouti (Pavel Šrut)
Lovci mamutů (Eduard Štorch)
Luisa a Lotka (Erich Kästner)
Mach a Šebestová (Miloš Macourek)
Malér jménem Bella (Ali Standishová)
Mikulášovy patálie (René Goscinny)
Mikulášovy přestávky (René Goscinny)
Mikulášovi přátelé (René Goscinny)
Nové Mikulášovy průšvihy (René Goscinny)
Malý Princ (Antoine de Saint-Exupéry)
Matylda (Roald Dahl)
Mauglí (Jan Hora)
Medové příběhy (Lubica Šebeková)
Most do Země Terabithia (Katherine Paterson)
Mrkev ho vcucla pod zem (Petr Stančík)
Můj anděl se umí prát (Roman Brat)
Můj stát (Martin Velíšek, Milan Starý)
Na orlích křídlech (Ilona Fišerová)
Nalin Algabram (Kateřina Blažková)
Nejhorší den v životě třetíáka Filipa L. (Petra Braunová)
Nejkrásnější bajky (Jean de la Fontaine)
Nejznámější bajky (Eislerová Jana)
Neobyčejné příběhy pana inženýra (Barbora Klárová)
Nezbedníci (Martina Drijverová)
Neznámkovy příhody (Nikolaj Nosov)
O čarodějce, která zaspala století (Iva Vávrová)
O chytré kmotře lišce (Josef Lada)
Obrázky z českých dějin a pověstí (Jiří Černý, Pavel Zátka)

Pan Buřtík a pan Špejlička (Zdeněk Svěrák)
Pan Smrad'och (David Walliams)
Paní Láryfáry (Betty MacDonaldová)
Panovníci českých zemí (Michal Vaněček)
Pekelná třída (Vojtěch Steklač)
Pipi Dlouhá punčocha (Astrid Lindgrenová)
Pohádky skřítky Medovnička (Jan Lebeda)
Klub Tygrů Poklad u Bobří řeky (Thomas Brezina)
Policejní křeček (Daniela Krolupperová)
Pollyanna (Eleanor H. Porter)
Pověsti z Čech a Moravy (Jiří Černý, Miloslav Steiner)
Povídání o pejskovi a kočičce (Josef Čapek)
Prahou kráčí lev (Alena Ježková)
Prázdniny blbce č. 13 (Miloš Kratochvíl)
Prázdniny v talíři (Zuzana Pospíšilová)
Pražské pověsti (Václav Cibula)
Pražský hrad (Hana Primusová)
Příběh Louise Braille (Jakob Streit)
Puntíkáři (Miloš Kratochvíl)
Robinson Crusoe (Jana Eislerová)
Robot Emil (Jiří Melíšek)
Ronja, dcera loupežníka (Astrid Lindgrenová)
Rošťák Oliver a korále pro mořskou vílu (Petra Braunová)
Řád sladkého sněhuláka (Ivona Březinová)
Řecké báje a pověsti (Eduard Petiška)
Řvi potichu, brácho (Ivona Březinová)
Moravskoslezské pověsti (Adolf Wenig)
Sloni, vlašťovky a delfini (Gerbert Grohmann)
Správná pětka znovu na ostrově (Enid Blytonová)
Staré české báje a pověsti (Alexandra Niklíčková)
Staré pověsti české – pro děti (Jana Eislerová)
Staré pověsti české (Alois Jirásek)
Staré pověsti české (Marie Formáčková)
Staré pověsti české a moravské (Alena Ježková)
Staré pověsti české pro školáky (Alexandra Niklíčková)
Středa nám chutná (Iva Procházková)
Svěřte případ Kallovi (Astrid Lindgrenová)
Špalíček říkadél, písniček a pohádek (Jiří Trnka)
Špalíček veršů a pohádek (František Hrubín)
Tajemství proutěného košíku (Markéta Zinnerová)
Tajemství ztraceného náhrdelníku (Enid Blytonová)
Tatínku, ta se ti povedla (Zdeněk Svěrák)
Trenky vzhůru letí (Eliška Foksová)
Únos domů (Iva Procházková)
Uplakaná princezna Bosanka (Ivan Hostiňák)
Vesmírné kameny (Zuzana Pospíšilová)
Viking Vik (Runer Jonsson)
Vire, padni! (Ivona Březinová)

Volání netvora: Příběh života (Patrick Ness)
Za chvíli jsme doma, jen si odskočíme do Afriky (Oliver Scherz)
Začarovaná třída (Ivona Březinová)
Záhada oživé mumie (Martin Widmark)
Zajíc a sovy (Martina Drijverová)
Zakázané prázdniny (Dana Šianská)
Zapomenuté jehňátko (Kate Davies)
Zlaté tajemství (Ina Brandt)
Zlatý poklad (Vladimír Pikora)
Žáci Mňouk a Kopyto (Miloslav Švandrlík)

Fráni Šrámka 37 | 150 21 Praha 5 | www.csicr.cz